

NAPREJ

„ Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke „

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglašeni in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

Preveč nepotrebnih besed.

Poročilo, ki ga je izročil naš zunanji minister avstrijskemu in ogrskemu ministrskemu predsedniku, se je označilo kot mnenje gospoda Buriana glede na sedanji mednarodni položaj. Vprašanje, kdo je poročilo sestavil, je irelevantno. Bolj nevarno je dejstvo, da je mogoče čitati poročilo kot ministrovo izjavo le tedaj, ako tati naslov, da so besede v poročilu ministrske. In še posebej besede ministra zunanjih zadev. Ako je spravil Burian v tak neprijeten položaj celo naš Avstro-ogrsko državljane, ki smo vendar vajeni piti slabo in neokusno vino iz zlatih čas, kako debelo bodo šele gledali naši sovražniki. Naposled ne bo prav nič čudno, ako se bodo ljudje povpraševali, čemu je pravzaprav naš zunanji minister, gospod Burian, govoril. V tem poročilu ni ničesar novega, še manj je v njem originalnega. Nobene besedice, nobene stavka ni, v njem, ki bi pričal, da se je gospod Burian potrudil izposlovati Avstro-Ogrski narodom vsaj up na kako zblizanje z državniiki nam sovražnih držav v svrhu pričetka mirovnih pogajanj. Bolj verjetno je, da nas je oddaljil od te možnosti še bolj nego smo bili do sedaj oddaljeni. Usoda nas zares preganja od vseh strani, toda naši državniiki so za nas pač največja nesreča. Nesreča, ki so je deležni le narodi, ki nimajo ministrov zato, da bi le-ti vršili voljo narodov, marveč zato, da diktirajo narodom sami svojo voljo in svoje politične cilje ako niso ti cilji bolj mast kamarite, ki dviga svoje ljubljence na vodilna državna mesta.

Poslanica gospoda Buriana avstrijskemu in ogrskemu ministrskemu predsedniku, obseva polemiko zunanjega ministra z vodilnimi državniiki entente, propagando za političko vztrajanja in agitacijo za poglobitev zveze med Avstro-Ogrsko in Nemčijo. In to naj bi bilo poročilo o mednarodnem položaju. To naj bi bil danes pose našega zunanjega ministra, danes, ko niti ne vemo zagotoviti, ali bomo imeli jutri kaj spraviti v želodec, danes, ko hrepeni ljudstvo po miru z dušo in srcem v prepričanju, da nam zamore dati le mir možnost življenja. Za današnje čase, vsaj za današnje, ni povedal zunanji minister nič potrebnega in preveč nepotrebnega in neprimernega. Ententi očita, da ustanavlja radi svojega vojnega furorja agitačna ministrstva, pa se pri tem ne zaveđa, da igra i sam, kar sam, vlogo agitatorja. Brest-Litovski mir opravičuje s tem, da bi bil lahko drugačen, ako bi se bili vsedli takrat k skupni mizi poleg ruskih tudi ostali zastopniki ententnih vlad. Ker se niso vsedli, pravi, da mi danega radi tega nobenega pravnega pogoja, ki bi opravičeval sedanje ententne kritike proti dotičnemu mirovnemu sklepu. Pameten človek se tu lahko vpraša: Ako bi bil Brestovski mir lahko boljši s sodelovanjem zastopnikov vseh ententnih držav, zakaj bi ne smel biti brez sodelovanja teh zastopnikov vsaj dober? In kdo je neki kriv, da se skuša od izvestne strani Brestovski mir vedno še slabšati in da mi in naši zavezniki ne izpolnjujemo pravilno niti teh za Rusijo slabih delov imenovanega mirovnega sklepa? Morala tega čudnega pojma voditelja našega diplomatskega urada je zelo podobna moralni starega generala, ki je učil vojake naj ne bodo nezanesljivi, ako razmere dopuščajo. Kako naj za božjo voljo venjamejo narodi entente v one izjave naših državnikov, ki streme po pravničnem in demokratičnem miru, ako jim povedo eni in isti naši državniiki v oni in isti sapi, da ne moremo biti dobri in pravniiki napram šibkejšim, ako so ti šibkejši brez moči in podpore, s katero si naj zagotovijo svoje pravice? Ako bi bil Brest-Litovski mir lahko drugačen pri sodelovanju vseh ententnih vlad, in tega mnenja smo mi gotovo tudi, je znamenje, da je bila

možnost ga pač napraviti drugačnega in boljšega od sedanjega. Krivca zato, da ni drugačen, ni treba iskati daleč od nas.

Gospod Burian pa se ni zadovoljil le s tako polemiko z ententnimi državniiki. Ležeče mu je bilo na srečo tudi to, da da vedeti, kako dobro pozna on našo državo in narode v njej. Kako natančno in globoko so mu znani zgodovinski pogoji obstanka narodnostnih držav in torej tudi naše Avstro-Ogrske. Poleg tega mu je tudi znano, da ne vživajo niti naši sovražniki v svojih državah samo srečo in mir. Saj imajo lrsko vprašanje, Egiptovsko in Indijsko vprašanje. Čutil je potrebo, jih opozoriti na to samo radi tega, da jih lahko opozori, češ: pometajte pred svojim pragom! Kaj ni to komodno zlasti za našega ministra, ki nima sam nobene volje, da bi naredil red v svoji hiši in pometal še sam pred svojim pragom. Pa da se ne znajo naši ministri rešiti iz zagate. A bog ne daj da bi si kdo mislil, da imamo državniike zato, da skrbe za blagor narodov v ... tujih nam sovražnih državah. Ne. Le dobro je, ako vemo, da nismo sami na tem svetu nesrečni. In srečni bodimo, da nismo sami. Nadalje je čutil potrebo opravičiti delo naše diplomacije in potrebo poglobljene zveze med Avstro-Ogrsko in Nemško monarhijo. Vse to po štirih letih vojne, v trenutku ko stopamo že v peto leto. In človek naj se ne prime za las. Mirno naj bi čitali tako puste poslanice, ko so nam bile poprej tako pompozno napovedane. Mesto jasnih in krepkih izjav, da smo pripravljeni skleniti takoj mir, ki naj bo časten za vse kontrahente; mesto blažljivih besed, ki naj bi pripravljale kot do miru; mesto odkritih priznanj, da nečemo imeti nič skupnega s pangermansko in junkersko propagando za zmagoviti mir, mesto, da bi se gojilo v ljudstvu vsaj up v bodočnost, ki naj nam donese življenje, smo dobili, morda le zato, ker smo premalo nervozni, kup plehkih besed, ki ne povedo ničesar ali povedo le, da smemo gojiti le slabe nade v bodočnost, ako bodo vozili naš državni voz še naprej gospodje Buriani et compagnia bella. Iz vsega se vidi, da niso gospodje še razumeli, da tako ne gre več naprej. Ne vidijo dovolj bede, v kateri se koplje naše revno ljudstvo, ne vedo, da besede ne pomagajo niti ne pomorejo več ničesar. Treba je dejanj. In teh se bodlo morali polotiti tudi naši zunanji ministri, ako ne marajo dočakati dne, ki bo pomedel z njimi kakor že z mnogimi njihovimi sovrstniki v neoddaljeni sosesčini.

Permanenten ustavni odsek.

Poslanci ss. Seitz, Seliger in tovariši so vložili v parlamentu naslednji predlog:

Sedanja avstrijska državna ustava je nevzdržljiva. Vsi narodi žele nje preosnovno.

Demokracija je silna zahteva naše dobe. Čim težje žrtve zahteva država od ljudskih množic, čim globlje seza državna zakonodaja in uprava v življenjske razmere državljanov, tem silneje postaja hrepenenje množic po samovladi in ljudskem gospodarstvu.

Demokracija je pa nemogoča v državi, ki se onemogoča z bojem osmih narodov drugega proti drugemu, katere ljudsko zastopstvo je razcepljeno po nacionalnih bojih, je brez moči in se mora zopet in zopet umakniti birokraciji. Demokracija je v naši deželi le mogoča, če se preobrazí Avstrija v zvezno državo svobodnih narodov.

Taka preobrazba Avstrije je evropska potreba. V sovražnih deželah so široke množice prepričane, da more Avstrija obstati le kot ječa svojih narodov; bo torej vedno ovira svobodi narodov v Evropi in ostala trajno se vračajoče ognjišče vojne nevarnosti. Zato bi se morala vojna toliko časa nadaljevati, da bo Av-

strija razrušena. Ta nazor je eden izmed vzrokov podaljševanja vojne. Če hočemo spraviti te vznoke s sveta, moramo dokazati z dejanjem, da je Avstrija sposobna, da se preobrazí na podlagi svobode narodov. Demokratična zvezna država avstrijskih narodov bo hitreje in lažje sklenila mir kot pa Avstrija nacionalnih bojev, ki zna svoje narode le s silo obvladati, Avstrija § 14. Zato se mora najprej vstvariti okvir, v katerem bodo narodi o preureditvi Avstrije. V ta namen predlagamo poseben permanenten odsek. Pridržujemo si, da v tem odboru predlagamo svoje predloge glede spremembe ustave. Da se v tem odboru ne sme zgoditi nobenemu narodu nasilstvo, da bi nova ustava le plod dogovorov vseh narodov, za to bo jamčila sestava odbora.

Čim se prične izdelovanje nove ustave, morajo dobiti vsi narodi jamstvo, da se med tem delom ne sme dogajati nobeno enostransko narodno omejevanje pravnega reda na škodo temu ali onemu. Zato predlagamo, da se med izdelovanjem nove ustave ne smejo izdajati nikakršne odredbe na podlagi obstoječih zakonov, s katerimi bi se spreminjal nacionalni red, tudi tedaj ne, če bi odbor sam pritrđil izdaji takih odredob.

Predlagamo zato, da se naslednji zakon načrt odkaže ustavnemu odseku, da v dveh tednih poroča o njem.

Predlagani zakon pravi:

§ 1. Izvoli naj se 72članski odsek, ki naj do konca tekočega leta izdela novo državno ustavo in jo predloži poslanski zbornici. Po novi ustavi naj postane Avstrija zvezna država demokratično-avtonomnih narodov. Odsek ima pravico izdelati tudi take zakonske načrte, ki spadajo pod pristojnost deželnih zborov.

§ 2. Odsek ima pravico, zaslišati strokovnjake in vršiti statistične poizvedbe; oblasti, in korporacije mu morajo pri tem iti na roko.

§ 3. Odsek naj deluje tudi med zborničnimi počitnicami.

§ 4. Doktor deluje odsek, se morejo izdajati naredbe o izpremembi organizacije državnih oblasti, zavodov in sodišč, o ureditvi izikovnih razmer na oblasteh itd. le s pritrđitvijo tega odseka.

Jugoslovansko vprašanje.

V glasilu hrvatske socialno-demokratične stranke »Pravda« je objavil sodrug Vilim Bukšeg tri članke pod tem naslovom. Peča se glavno z dosedanjimi enuncijacijami jugoslovanskih političnih strank v tem oziru. Želi, da bi se vse stranke, ki teže za enim ciljem, združile saj v tem cilju in da delujejo vse i s k r e m o in p o š t e n o za doseg tega cilja. Seveda je predpogoj, da vsi jasno poreko: kaj hočejo in za čem gredo, ker danes pod enim imenom vsak kaj drugega vidi in misli.

Tudi soc. dem. stranke na slovanskem jugu — pravi V. B. — nimajo popolnoma jasne in točno odločenega stališča v taktiki z ozrom na jugoslovansko vprašanje. Radi tega je potrebna zopet konferenca jugoslovanskih socialistov, na katero naj pridejo odposlanci izvrševalnih odborov strank. Sodrugi V. B. misli, naj to konferenco skliče naša jugoslovanska soc. dem. stranka. Od konference pričakuje, da bi razbistrila mnogo nejasnih pojmov ter da bi neobičajno mnogo koristila stvari sami.

Mi se pridružujemo želji sodr. V. B. in naš izvrševalni odbor se bo rade volje odzval pozivu, da prevzame sklicanje jugoslovanske konference. Pripominjamo, da se je taka konferenca že l e t o s vršila — sodr. V. B. ni bil navzoč, ker je bil še na fronti! — ali ni bilo mo-

goče doseči sporazuma, ker so odposlanci posameznih izvrš. odborov imeli vezane roke in se zato ni moglo izvršiti ono, kar bi bilo potrebno.

Zato seveda delegatje, ki pridejo sedaj na to konferenco, ki naj jo skličemo v prihodnjih dneh, morajo priti nevezani in brez »maršrute«, da se lahko jasno, trezno in brez vseh predsodkov pogovorimo o važnosti jugoslovanskega vprašanja za jugosl. proletariat. Le taka konferenca ima pomen. Vsaka drugačna nima zmisla. Delegati sevé morajo priti z namenom, da se doseže skupni nastop in skupno delo v tem važnem vprašanju. Verus.

Nemški sodrugi v graškem občinskem svetu.

Z vzorno doslednostjo in delavsko zavestjo nastopajo graški sodrugi v občinskem svetu. »Straža« prinaša o seji, na kateri so zopet nastopili prav pošteno, naslednje poročilo:

Ce so stari Grki hoteli zvedeti, kaj naj storijo in kako naj uravnajo svoje korake, da dosežejo srečno bodočnost, so se obrnili na delfiško proročišče. Na zlatem trižnožniku nad brezdom, iz katerega je puhtela omamljiva soppa, sedeča Pitija je v omotici jecljala nerazumljive besede, katere so navzoči žreci in tempeljski uslužbenci prikrojili kot odgovor na stavljeno vprašanje in jih ob enem spravili v lepo, pesniško obliko.

Tudi nemška politika v Avstriji ima svoje proročišče. Kar je bila za stare Grke Delfi, to je za nemškonacionalne politike v Avstriji nemški Volksrat. Ulogo Pitije igrajo izvestni nemški zagrizenci, povečini sinovi slovanskih starišev, katerim ravno slovansko pokolenje najbrže daje najboljšo legitimacijo za nemško učeništvo in pronokovalstvo. Omamljeni od sopare najbolj strupene vsenemške zagrizenosti, nestupnosti, krivičnosti in požrešnosti, ti ljudje izrekajo gesla in izdajajo parole, katere njihovi verniki v Wotanu in Bismarcku sprejemajo kot sveta rekla, ter jih, okinčene z najlepšimi nemškonacionalnimi frazami, razširjajo kot nemški politični evangelij med nemškim narodom.

Območje vsenemškega delfiškega proročišča je dandanašnji jako veliko in široko. Segate tako daleč, kakor oblast nemškonacionalne politike. Nemški Volkstagi so tisto sredstvo, po katerem vsenemško proročišče razširja svojo moč in oblast. Dandanašnji se nahaja vsa nemškonacionalna politika v Avstriji pod proroško diktaturo nemškega Volksrata. Tudi Seidlerjeva vlada ni nič drugega nego izvrševalni organ vsenemškega proročišča. Volksrat je izdal na Volkstagih geslo in proglasil zahtevo, naj se postopa zoper Čeha in Jugoslovane. Akurat je Seidler sprejel to parolo kot svoje vladno geslo ter je izdal zoper Čeha znano odredbo o razdelitvi Češke v smislu nemškonacionalnih zahtev, zoper Jugoslovane pa nastopa z ukinjenjem zbonovalne svobode, s tlačenjem slovenskega časopisja, s prepovedjo slovenskih časnikov za vojaštvo, kateremu se vsiljuje lopovski »Štajerc« itd.

Med nemškimi meščanskimi strankami žalibog se ni opazovati kakšnega večjega odpora zoper terorizem nemškega Volksrata. Krščanski socialisti nimajo nobenega Luegerja več, ki bi imel in zagovarjal v resnici avstrijsko idejo. Njihovi pristaši, celo katoliški duhovniki, tulijo na nemških Volkstagih z verskimi odpadniki vsenemško pesem nemškonacionalne zagrizenosti in slovanožrštva.

Nemški socialni demokratje pa se nočejo dati omamiti od zastupljene vsenemške soppare, ki je danes polno politično ozračje med nemškim narodom — marveč se krepko ustavljajo nasilstvu nemškega Volksrata. To so zlasti pokazali v seji graškega občinskega sveta dne 12. julija, ko se je razpravljalo o prošnji srednještajerskega nemškega Volksrata za podporo v znesku 500 K.

Pri tej priliki so socialni demokratje odločno pojasnili in povdarili svoje stališče napram Volksratu in Volkstagom. Dr. Schacherl je izjavil, da so podjetniki stremljenja nemških delavcev po kulturnem povzdigu vedno zatirali s pritegnitvijo slovanskih delavcev. Govornik je nato obširno govoril o nemških Volkstagih. Zabavno je razlagal, kako se nemškonacionalni poslanci na Volkstagih preklinjajo in izplačujejo. Kdo ima pravico izdati spričevalo o njem, kdo je dober Nemec? (Občinski svetovalec Pomgratz: Saj je mnogo profesorjev med njimi.) Neki dr. Mravlag kriči na volksta-

gih: Dr. Seidler mora iti! Nemškonacionalni poslanci pa izjavljajo: Ne, to se ne sme zgoditi. Dr. pl. Seidler je nemško posestno stanje. Poslanec Ormig iz Ptuja je v neki avidijenci pozval cesarja, naj vlada brez parlamenta. Leta 1848. pa je nemško meščanstvo žrtvovalo svojo najboljšo kri, da bi si priborilo ustavo, in sedaj so pa pripravljene, jo zavreči. Na volkstagih cveče politika denunciacije zoper druge narode, ki je že ob začetku vojske povzročila toliko hudega. Z ozirom na mariborsko izjavo, ki je na zgoraj klicala: »Zvestoba za zvestobo« in se je namigavalo z odpovedjo iste, je izjavil govornik: Vi nimate nobene pravice, drugim narodom kaj predbacivati in kričati po vislicah. Nadalje se govornik peča z »Siegriedlerji« in omenja izjavo zborničnega svetnika Kandla, ki je na graškem volkstagu pozival, naj na južno-zahodni fronti gromijo topovi. Za ljudi, ki zasledujejo take cilje, bi naj mi dajali davčne denarje? Volksrati niso nič drugega nego sredstvo, da se zakrije skupni nastop s »klerikalci«. Konečno je izjavil, da je nedostojno v take namene izmetavati denar. Mi bomo storili vse korake do upravnega sodišča, da to preprečimo.

Občinski svetnik Muhitsch (soc. dem.) je označil Volkstage kot zavestno hujskanje za vojsko, hujskarstvo proti drugim narodom, ki upliva vojnopodaljševalno. Volkstagi so tudi samo shodi iz strahu pred vsenemci in oder za lovce poslanskih mandatov.

Občinski svetnik dr. Eisler (soc. dem.) prša: Kakke cilje ima pravzaprav Volksrat? Imamo tu kozaški, fürstenfeldski program itd.? Kateri je pravi? Če natanko zasledujemo govore na volkstagih, ne najdemo nič drugega nego negativni program — zabavljanje čez druge in odklanjanje pogajati se z drugimi. Socialni demokratje k Volksratu niso bili povabljeni, a mi se za to tudi nismo potegovali. Ti volksrati začenjajo na deželi sejati med delavce spor in vedno bolj jasno se vidi, da so volksrati zveze, ki se hočejo boriti proti socialni demokraciji. Mi smatramo kot politično nedostojnost, če se od občine zahteva pospeševanje političnih strankarskih ciljev. Mi smatramo kot dokaz neodkritosrčnosti in bojazljivosti, če javno ne priznate, da Volksrati zasledujejo politične cilje. Večina od vas čutite znotraj ravnotako kakor jaz. Govornik končuje s klicem: Poberite se s prošnjo, ki noče nič drugega nego zlorabiti davčne denarje!

Politični pregled.

= **Za takojšnje mirovno pogajanje.** V prvi seji poslanske zbornice je vložil Jugoslovanski klub šest nujnih interpelacij, o katerih se bo razpravljalo in debati o prvem branju proračunskega provizorija. Prva nujna interpelacija Jugoslovanskega kluba zahteva, naj se takoj uvedejo mirovna pogajanja. Interpelacija poudarja, da temelji vsa avstrijska zunanja in notranja politika na veri in zaupanju odločilnih činiteljev v mir meča. Nemški državni tajnik za zunanje zadeve dr. v. Kühlmann je v svojem znanem govoru poudarjal, da ne smemo pričakovati miru samo od meča, ampak ga je mogoče doseči edinole potom medsebojnih pogajanj. Kljub temu naziranj, ki ga deli še več drugih nemških diplomatov, vztrajajo naši državniki še vedno na zmagovitem miru. Interpelacija poudarja nujno potrebo sporazumnega miru brez ozira na tuje vplive in tuje faktorje, brez ozira na sebične zahteve posameznih narodov, bodisi avstro-ogrskih bodisi tujih, in posebno tudi brez obzira na zastarelo in nerabno državno obliko in državno organizacijo. Tudi od naše strani je treba priznati diskutabilnost mirovnih pogojev, ki jih je stavil predsednik Wilson v svojem govoru dne 4. junija t. l. in ki stremijo za ciljem, da se obvaruje in zavaruje občna civilizacija in da se da vsem narodom možnost prostega razvoja v okvirju državnega organizma, ki mora biti prost vsakega nasilja, ker nasilnost rodi in mora roditi vedno nove boje in nemire. Interpelanti stavijo vprašanje, ali hoče ministrski predsednik pripraviti vnanjega ministra grofa Buriana, da bo nemudoma stopil v mirovna pogajanja z Združenimi državami na podlagi znanih štirih točk predsednika Wilsona in se s posredovanjem Združenih držav začel pogajati tudi z drugimi državami entente.

= **Tajne listine o brestovskem miru.** Kakor poročajo poljski listi, bodo Poljaki v poslanski zbornici predložili dve listini, katerih ena obsega besedilo tajne pogodbe med avstrijsko

vlado in gališkimi Ukrajinci, druga pa namišljeni tajni dogovor med grofom Czerninom in dr. pl. Kühlmannom, glasom katerega ima Nemčija v upravi in notranji politiki Poljske odločilen vpliv.

= **Odpust letnikov od 42. do 50. leta.** Česky svaz je nedavno zahteval, naj se skliče brambni odsek. Delo brambnega odseka je že končano. Gre za odpustitev od vojaščine letnikov od 42. do 50. leta. Čehi zahtevajo, naj se razveljavi cesarska naredba, po kateri bi se ti letniki zaporedoma odpuščali, in predlagajo, naj se 42. do 50. letni vojaki odpuste takoj. Nemški socialni demokrati so pa za to, da se letniki zaporedoma odpuščajo, med tem ko predlagajo nemške stranke, naj se namesto cesarske naredbe sklene zakon z enakim besedilom. Kečaj se brambni odsek sestane, še ni znano.

= **Štajerski kmetski voditelj Girstmayr obtožen.** Iz baje zanesljivega vira je izvedela mariborska »Straža«, da je državno pravdnishstvo dvignilo obtožbo zoper kmetskega voditelja Girstmayrja zaradi razžaljenja Veličanstva, storjenega z besedami, ki jih je govoril pred cesarjem Karlom v znani avidijenci in jih je ponovil na velikovškem »volkstagu«, kakor so poročale »Freie Stimmen«.

= **Proti jugoslovanskemu gibanju v Bosni.** Generaloberst Sarkotič, šef bosanske vlade, je pozval narodne voditelje dr. Joso Sunarića, Vekoslava Jelavića ter dr. Dušana Jeftanovića k sebi ter jim je naznanil, da se ne smejo v nobenem oziru politično izreči za težnje zjedinenja Srbov, Hrvatov in Slovencev, sicer da bodo zadeli »zakoniti nasledki«.

= **Fremdenblatt in zunanji urad.** Kakor se zatrjuje v parlamentarnih krogih, je prenehal biti pred kratkim »Fremdenblatt« glasilo zunanjega urada.

= **Medicinska fakulteta v Zagrebu.** V ponedeljki seji hrvatskega sabora je bilo soglasno sprejeto prvo branje novele k vseučilišnemu zakonu, ki določa organiziranje medicinske fakultete.

= **Drač padel?** Švicarski listi so dobili iz Rima poročilo, da je angleško-francosko bombardiranje mesto Drač v Albaniji ter izkrcalo 1000 mož, ki so baje mesto zasedli. Uradno ta vest ni potrjena.

= **Veliki nemški napad se je pričel.** Nasproti prerokovanjem angleških in francoskih listov gre najprej za odseke na obeh straneh Reimsa. Uspeh prvega bojnega dneva je posrečeni prehod preko Marne med Chateau Thierryem in Epernejem. Prebitje prednjih francoskih črt se je izvršilo na fronti 10 km. Zvečer je bilo prebitje razširjeno na več kot 15 km ter so Nemci pridobili južno od reke 6 km globine za razvoj nadaljnjih črt. Tudi med Marne in Reimsom so izvršili Nemci sunek ter dospeli do črte, ki naj krije njih akcijo na jugu. V Champagni vzhodno od Reimsa so Francozi načrtu zapustili svojo prvo črto. Vsled tega je zadel nemški napad v prazno. Hitro sklicanje rezerv pa računa že z novim položajem ter je nadaljevanje podvzetja proti drugi črti že v teku. Vsa operacija kaže sliko dveh, sedaj še v toplem kotu napadajočih se front. Reims in Epernej sta resno ogrožena. Enako tudi Chalon sur Marne. Bitka posega v prostor proti Chateau Thierry.

= **Zveza narodov.** Iz Ženeve se brzojavno poroča: Francoski poslanec Lebey, ki je poročal v zbornični komisiji za vnanje zadeve o zvezi narodov, poroča sedaj v »Petit Parisien«, da naj se Nemčija izključi iz zveze narodov za itako dolgo, da bo uničen njen militarizem. Predlagal je, da naj se ustvari komisija v Versaillesu, ki naj postavi v ententnem mirovnem parlamentu temeljna načela za zvezo narodov.

= **Italijanska ofenziva proti Avstro-Ogrski.** Pričakovani napadi Italijanov so prišli. Prvi sunek je zadel naše pozicije med Brento in Piavo in je bil popolnoma odbit. Na tirolski zapadni fronti in na visoki planoti Sette Comuni se razvijajo večja sovražnikova podjetja. Prihaja do starega načrta, da bi najprvo potaknili nazaj naše čete v benečanskem gorovju in si tako pridobili operacijsko svobodo za ofenzivo preko Piave.

= **480 ladij prevaža Amerikance.** Pariška »Humanité« poroča, da 480 ladij neprestano prevaža iz Amerike v Francijo vojaške čete, topove, živila in druge vojne potrebščine.

= **Haiti napove Nemčiji vojno.** Reuter poroča: Iz Port au Prince poročajo, da je državni svet na Haitiju sklenil napovedati Nemčiji vojno.

Dnevne beležke.

— **Pešpolk »Cesarjevič« ne bo premeščen nazaj v Ljubljano.** »Reichspost« poroča: Minister za deželno obrambo je na jugoslovansko vprašanje, tiče se premestitve nadomestnega bataljona pešpolka št. 17, v dogovoru z vojnim ministrom izjavil, da ni mogoče nadom. bat. prestaviti iz Judenburga v Ljubljano.

— **Novi kurz na Kranjskem?** Sinočni »Slovenec« poroča, da imajo »Novice« svoj telefon enostavno v deželni dvorcu, v stanovanju deželnega glavarja. Da gre tudi vlada novemu listu na roko, so dobro poučeni ljudje vedeli že prej, a sedaj imamo za to nov dokaz. Nadporučnik Petrič bo službeno prestavljen v Ljubljano in bo urejeval glasilo dr. Šuštersiča. Isto je storila vlada v Bosni, ko je v uredništvo »Hrvatskega Dnevnika« poslala nadporučnika Pilarja.

— **Deželni odbor kranjski ne pripusti poslancem nobene kontrole!** Znano je, da je nekaj deželnih poslancev zahtevalo od deželnega odbora kranjskega, naj jim omogoči vpogled v deželno gospodarstvo. Na to zahtevo je deželnega glavarja namestnik dr. Lampe odgovoril, da je za kontrolo deželnega knjigovodstva poklican samo deželni odbor. »Slovenec« pripominja k temu: »Deželni odbor dobro ve, da ne gre deželnim poslancem za kontrolo knjigovodstva, temveč za kontrolo deželnega gospodarstva, za katerega so poslanci pred ljudstvom odgovorni. Kako delujejo uradniki, je stvar deželnega odbora; a kako razpolaga odbor z deželnim imetjem, za to je odgovoren deželni zbor. On tega noče priznati in je proglasil načelo samokontrole, on vlada suvereno in nadzoruje samega sebe. Deželni odbor »se opozarja«, da bo enkrat vendarle moral priznati kontrolo, in naj sam premisli, kako se mu bo takrat godilo.«

— **Stučaj črnih koza v Ljubljani.** Dinarica Klara Kovačič je prišla dne 15. julija 1918. v deželno bolnico na ginekologičen oddelku radi krvavitve. Včeraj pa se je pri njej pokazal izpuščaji, značilni za črne koze. Izolirana je v posebni infekcijski baraki. Po poizvedbah je bilo dognati, da je 9. julija zdrava odšla iz Čakovca v Trst in radi krvavitve prišla v Ljubljano. Po vsej verjetnosti je že nalezla bolezen v Čakovcu.

— **V Savi utonil.** Kakor se nam poroča, je tukajšnji trgovec Stopar včeraj popoldne pri kopanju v Savi utonil.

— **Štacijsko poveljstvo v Ljubljani** je s 16. t. m. prevzel generalnimajor-pl. Uberek.

— **Hrastnik.** Vojaški invalidi se opozarjajo, da imajo po zakonu z dne 28. marca 1918 pravico do zvišanja invalidnih podpor, in sicer dobijo invalidni od 20—39 odstotkov 30 K, od 40—60 odstotkov 42 kron, od 60—100 odstotkov 48 K, pri popolni nezmožnosti za vsak poklic 72 kron. Invalidna penzija infanterista 6 kron in drugih šaržov odpade, ostane pa podpora, za ranjene v znesku 16 kron. Vsak se naj takoj zgledi pri občinskem uradu in naj prinese tudi plačilno polo in vojaški dokument s seboj.

— **V Idriji** je gad pičil žgalniškega poduradnika Josipa Ferjančiča v nedeljo, dne 14. julija. V idrijski okoličini se je letos pripetilo že več podobnih slučajev.

— **Nesreča.** Rudar Matija Krajnc se je ponesrečil pri cepljenju drv, s tem da si je na levi roki popolnoma odsekal kazalec. Ponoči sta ga dva tovariša spravila v rudniško bolnico.

— **Mater ustrelil.** Dne 13. julija je 13-letni sin Janeza Peternelja, posestnika v Žirovskem vrhu Sv. Antona z vojaško puško iz nepremišljenosti ustrelil svojo mater Agato Peternelj. Strel jo je zadrl v glavo, odkril lobanjo, in je takoj umrla.

— **Drzen roparski napad.** Dne 1. julija sta izvršila dva človeka drzen roparski napad v Bistrici, občina Kovor na Gorenjskem. Poroča se podoben: Mlin vdove 70letne Marije Vilfan se nahaja od ceste v gozdu. Vilfanova je tam sama, ker je eden sin pri vojakih, eden je hči je pa poročena v Ljubljani. Prišel je k njej zjutraj neki mlad človek, ki je rekel, da prihaja s fronte in bo napravil v imenu sina proročje za vojaško oprostitev. Nekaj časa je pisal, potem ko mu je postregla s kavo in kruhom, nato pa napadel starko, katero je končno zaprl v klet. Medtem je prišel še njegov tovariš. Nato sta vse preiskala po hiši. Ker nista nič dobila, je šel eden nad starko in je grozil, da mu mora takoj dati denar, sicer jo ubije. Končno je povedala, kaj ima 390 K. Ker še nista dobila, sta privlekla starko iz kleti, jej zakrnila oči, nato je morala povedati, kje je denar. Ko sta ga dobila, sta jo peljala nazaj v klet, jej zvezala roki na hrbtu in jej zamašila usta. Čez čas se je ubogi ženi posrečilo deloma se oprostiti, končno je prišel v mlin neki sosel, ki jo je rešil iz težavnega položaja. Roparja sta odnesla tudi nekaj masti in moke.

— **Črna na Koroškem.** V sedanjih hudih časih imajo nekaterniki še prav posebne skrbi. Nemški in nemškutarski gospodje pridno širijo svoje nacionalno časopisje. Na nemškem »Volkstagu« v Velikovecu 9. junija 1918 so razdajali »Stajerca« in druge enake liste med ljudi. Vsak razumen človek vidi v tem — agitacijo. Nemškutarji pa ne, če vidijo kaj takega pri drugih. Eden naših agitatorjev, sodrug I. L., je prodajal rudarjem, ki niso še člani rudarske organizacije, naš list »Delavec« — agitiral je z listom, kot delajo vsi. In kaj se je zgodilo. Nemško-nacionalni mož — ponemčeni Slovenec — ga je naznanil in naš sodrug je dobil radi prestopka § 23. tisk. zak. kazen 10 kron. — Interesantno je, da ga je gospod sodnik kar na 10 kron obsodil, med tem ko so doslej sodniki k večjemu 2 K ali 3 K prisojali takim prestopkom. Seve: sedaj je nemštvo v Črni rešeno. — Razume se samo ob sebi, da bomo sedaj še z večjo vnemo širili naš list, ne seve na način, da bi nas mogli zopet denuncirati, ampak tako, da mu bomo poskrbeli za nove naročnike. Gospodje nacionalci se motijo, če mislijo, da bodo z denunciacijami kaj v prid njih stvari dosegli. Ravno narobe.

— **Iskre zanetile požar.** V pondeljek popoldne je zanetila lokomotiva v Thalheimu pri Judenburgu papirno in celulozno skladišče tamošnje papirne tovarne. Skladišče je do polovice pogorelo.

— **Šest otrok ponesrečilo.** V Studencih pri Mariboru se je pripetila pretečeno nedeljo velika nesreča. Trije otroci uslužbenca železniške kurilnice, Spolenaka, so na doslej nepojasnen način dobili nekoliko signalnih patron ter so se kratkočasili s tem, da so užgali patrone. Zakučili so z dračjem ter vrgli patrone v ogenj. Spolenakovim otrokom so se pridružili še brata Polič in 14letni Anton Kos, ki je svaril otroke pred nevarno igro. V tem trenutku so eksplodirale patrone in vseh šest otrok je obležalo težko ranjenih. Spravili so jih v mariborsko bolnico. Kos je smrtnonevarno ranjen.

— **Slovenska deca na Hrvaškem.** V torek je dospelo v Zagreb 122 slovenskih otrok iz Trsta, ki odidejo na deželo na prehrano.

— **Dezerterji v Zagrebu.** Predvčerajšnjim je izvršila policija na sejmju racijo ter je pri tem vjela 500 raznih dezerterjev.

— **Dve kobili,** vredni 10.000 K, je v noči na 16. julija ukradel 42 let stari Franc Selan iz hleva Tomaža Potokarja v Podlipoglavu. Na potu, ko jo je mislil s plenom kreniti proti Ljubljani, ga je srečal posestnik Jože Bončar s svakinjo. Leta sta spoznala kobili. Šla sta klicat Potokarja in obadva sta siloma vzela tatu plen, ga zvezala in izročila orožnikom.

Vojna.

Avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 17. julija. Uradno se razglasa: Južno Asiaga sta dve angleški kompaniji poskušili vdreti v naše jarke. Po kratkem boju smo jih vrgli nazaj. V dolini Brente smo vjeli nekoliko Italijanov in vplenili dve strojni puški. Sovražnik je imel v zadnjih bojih na Monte Solarolo izredno velike izgube. Na ozkem odseku fronte smo našli 500 mrtvih Italijanov.

Nemška ofenziva na zapadu.

Berlin, 17. julija. Armadna skupina krajevničar Rupprecht: Bojno delovanje je oživelo šele pod večer. V poteku poizvedovalnih sunkov jugozapadno Yperna smo vjeli znatno število Angležev. Jugovzhodno Hebuterne je ponovil sovražnik brez uspeha svoje napade. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Krajevničarji boji na ozemlju Sauviersa in zapadno Chateau-Thierryja. Jugozahodno Conitemonta smo umaknili našo črto do odseka Surlélin. Sovražnik je z močnimi silami izvršil proti naši fronti na južnem bregu Marne več ljutih protinapadov. Njegovi naskoki so se zrušili z najtežjimi izgubami po deloma srditem boju pred našimi črtami. Na severnem bregu Marne smo razširili uspehe prvega bojnega dne. Potem ko smo zavrnili francoske protinapade, smo pritiskali za sovražnikom do višine severno Nantouilla in smo se prebili skozi gozdova Rodemat in Roi. Na obeh straneh Ardne smo vrgli sovražnika nazaj na pogorje Reimsa med Nantouillom in severno od Pourcy. Vzhodno Reimsa je položaj neizpremenjen. Sovražnikove črte so bile v našem silnem ognju; ob Rimski cesti ter ob Suippi smo izboljšali svoje postojanke. Severozahodno Massigesa smo zavzeli nekaj utrjenih višin. Število ujetnikov se je zvišalo na več kot 18.000. Naid bojiščem smo sestrelili včeraj 36 sovražnih letal in 2 privezna zrakoplova.

Krvavi boji na zapadu.

Na bojišču ob obeh straneh Reimsa se je nemškimi armadam posrečilo, pomakniti središče fronte v znatnem obsegu naprej. Na desnem krilu se je moralo vojno vodstvo zadovoljiti z

uspešno obrambo v gostih masah naskočivših francoskih divizij. Na levem krilu so se francoske čete umaknile nemškemu napadu na prvo črto.

Težišče dogodkov je sedaj na južnem bregu Marne v odseku Dormans. Nadaljna pridobitev terena je Nemcem za uspešen razvoj boja neobhodno potrebna. Strategični pomen nemškega sunka, ki ogroža Reims in v nadaljnjem poteku tudi Pariz, sili francosko vojno vodstvo, da pritegne znatne moči z drugih bojnih front. Velika nemška ofenziva se nahaja še v prvi fazi in je torej verjetno, da bodo bližnji dnevi pri nesli dalekosežnih uspehov.

Napad v Champagni.

Berlin, 17. julija. Wolffov urad poroča: Pri prvem nemškem napadu so izgubili Francozi v Champagni cel sistem pozicij tje do Tahure. Vreme je neugodno. Vkljub temu so morale francoske baterije kmalu utihniti in so nemške čete osvojile prve pozicije brez velikih izgub. Odpor francoske posadke je bil hitro zlomljen; tudi njihova oporišča so prišla kmalu v naše roke. Posadke so se udale po kratkem boju. Že opoldne je bila prva francoska črta skoraj v cellem obsegu v posesti nemških čet.

Angleški glas o ofenzivi.

London, 17. julija. Reuterjev urad poroča: Kakor izvemo iz vojaških krogov, niso Nemci na nobeni točki bojne fronte do sinoči prodrli dalje kakor štiri do pet kilometrov v globočini, čeravno so zbrali za napad ogromne mase nemških čet.

Zadnje vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 17. julija. Predsednik dr. Gross otvori sejo ob 10. dopoldne, na kar preide zbornica na dnevni red. Na vrsti je prvo branje proračunskega provizorija in razpravljanje o nujnih interpelacijah. Poslanec dr. Waber je govoril o prehranjevalnih težkočah, ki jih je deloma kriva tudi Ogrska. Toda, kako naj ima Ogrska in ostali svet do nas kako spoštovanje, pravi govornik, ako vidi, kako razdvojen parlament imamo. Dr. Ellenbogen je vprašal včeraj, čemu imamo v Albaniji svoje čete, češ, kaj imamo iskati v Albaniji? Ravnotako bi ga lahko vprašal, kaj imajo Italijani iskati v Valoni in Albaniji. Najli izprazniho Albanijo, da nam pridejo Italijani za hrbet? Kar se tiče razmerja do Poljakov, so zahtevali t. odstranitev ministrskega predsednika pod določnimi garancijami za poljsko državo in udeleženje gotovih zahtev v Galiciji.

Poslanec dr. Tertil (poljski klub): Prva beseda velja v tej zbornici miru. Poljaki hočejo mir od naroda do naroda, mir, ki ne bo ogrožal prebivalstva od leta do leta z novimi vojnami. Včerajšnji govor viteza Seidlerja globoko obžalujemo, tudi Nemci mu pozneje enkrat ne bodo tako hvaležni, kot so mu sedaj. Izvajanja zunanega ministra glede poljskega vprašanja, nas seve ne zadovoljujejo, vendar moramo priznati, da pomenjajo z ozirom na Czerninov govor korak naprej. Govornik zahteva nato, da odstopi Seidler s svojega mesta.

Poslanec Ofner (svobod.) izjavi, da do vlade nima posebnega zaupanja, in da bo glasovala njegova stranka za proračun le s prav težkim srcem. Ako pride vlada s parlamentom v navskrižje, mora pač oditi.

Češki narodni socialc Stříbrný toži o preganjanju Nemcem in Nemažarov, vsled česar je med slovanskimi narodi izginila zadnja sled avstrijske misli; za češko-slovaško misel se ogreva danes cel češki narod. Persekucije so najboljše sredstvo za konsolidacijo narodov. Kar se tiče očitka pasivitete, mora izjaviti, da dunajska vlada nikdar ni držala svojih obljub. Prej ali slej mora itak priti do sporazuma. Mir v Brestu je vojsko samo podaljšal in nam ni niti objubljenega kruha prinesel. Mirovni sklepi zadnjih dni so se izvršili, ne da bi bil parlament vprašan. Toži, da se delegacije ne skličejo, in da doslej še ni prišlo do ratifikacije mirovniških sklepov po parlamentu. Izraža upanje, da si bo človeštvo izvojevalo sporazumni mir, mir dosežen v sporazumu s svetovno demokracijo, dasi na razvalinah starega sveta.

Poslanec dr. Conci se pritožuje proti odstavljenju, ki ga je zadelo, in sklepa, da bo delal za svoj narod kljub preganjanjem in pretinjam; glasoval bo proti proračunu in zahteval, da se stavi ministrskega predsednika na zatožno klop.

Poslanec Šubert (Češki Svaz) govori o brezupnem prehranjevalnem položaju in je proti centralizaciji živil. Vlada naj dela s polno paro na to, da se vojska konča in sklene demokratski mir na podlagi pravic vseh narodov. Protestira proti ustavitvi »Narodnih Listov« in izjavi, da je ustavitve iz tendenčnih razlogov neutemeljena.

Poslanec Malik (Vsenemec) pravi, da bodo Vsenemci glasovali za proračunski provizorij, dasi njegova

stranka ni bila nikdar za to, da se vojska začne. Pravi provzročitelj vojske je dr. Kramaf, in njegova pomilostitev je bila velika napaka. Malik ni zato, da se uvedejo prav stroge določbe proti skrivni kupčiji v krajih, kjer uradna aprovizacija slabo posluje, kot se godi v južnih deželah, v katere se tudi vsled vladnih odredb ne sme ničesar uvažati. Prosi vlado, naj hitro ustanovi v Moskvi poslaništvo, da se naši vojni ujetniki lahko čimprej vrnejo domov. Za sklep ponovi vsenemške zahteve po nemškem državnem jeziku, o izločitvi Galicije in Dalmacije in pravi, da bodo Nemci na morebitno ureditev Jugoslavije še točno odgovorili.

Poslanec Daszynski (poljski soc. dem.) svari pred posledicami, ki utegnejo hudo zadeti Avstro-Ogrsko, ako stopi z Nemčijo v gospodarsko in politično zvezo. To ne bi bilo nič drugega kot prikrita odvisnost od Nemčije. Kajti potem bodo slovanski narodi, ki se danes še oklepajo dinastije, prihodnje leto izgubili tudi še to poslednje zaupanje. Proti Seidlerju govornik sploh noče več govoriti, premljen je za njegove napade.

Nato je govoril še poslanec Glombinski, ki je izjavil, da poljski narod nikdar ne bo opustil svojega političnega ideala: enotne poljske države, ki ji bodo pripadale vse poljske dežele in ji bo dan pristop k morju.

Ob 7. zvečer je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri ob 10. dopoldne.

Dosedaj je vložilo več poslancev 31 interpelacij, katerih število se pa od dne do dne še množi. Nekaj teh interpelacij zahteva od države, da se preurede skupne prehranjevalne razmere centralnih držav v centralističnem zmišlu. Tozadevne interpelacije so vložili nemški poslanci. Interpelacija poslanca F. Odgmana zahteva, da se spremenijo pravila glede razmerja aktivnih do rezervnih častnikov. Prvi uživajo še vedno gotove prednosti pred rezervnimi častniki. **Jugoslovanski klub** je vložil nujne interpelacije glede postopanja bolgaskih oblasti napram srbskemu prebivalstvu; dalje glede dejstva, da namerava vlada oddati v najem nekemu ogrskemu konsorciju za sto let bosanske mineralne zaloge; glede ravnanja nemških sodnikov v slovenskih ozemljih; glede imenovanja in naprelovanja poštinih nastavlencev v območju štajerskega poštnega ravnateljstva in glede odredbe, po kateri so zopet vpeljane vojaške kazni navezovanja in špang.

Uspeli vojnega posojila.

Dunaj, 17. julija. Poštna hranilnica naznanja, da se je podpisalo do današnjega dne 5.763.400.000 kron osmega vojnega posojila. Vendar pa še niso vsi podpisi priglasi.

Snuje se koalicijski kabinet.

Dunaj, 17. julija. Glasom poročil iz parlamentarnih krogov je začel bivši ministrski predsednik baron Beck akcijo, da vrže Seidlerjevo ministrstvo ter sestavi koalicijski kabinet. Tudi gosposka zbornica baje podpira ta načrt. Baron Beck, ki je konferiral včeraj z bivšim češkim ministrom Praškom, namerava v koalicijsko ministrstvo privzeti dr. Bährnreutherja kot nemškega ministra krajana. Med nemškimi nacionalci je vsled Beckove akcije zavladalo veliko razburjenje.

Volilna reforma na Ogrskem.

Budimpešta, 17. julija. Poslanska zbornica je nadaljevala na današnji seji debato o volilni reformi. V popoldanski seji so bili odklonjeni vsi predlogi ministrskega predsednika glede ženske volilne pravice. Prihodnja seja jutri.

Umor grofa Mirbacha.

Berlin, 17. julija. Glasom poročil iz Moskve, sta poslanika grofa Mirbacha umorila socialna revolucionarja Blumkin in Aleksandrov. Rekla sta grofu, da imata nalogo, da ga čuvata pred nameravanim atentatom. V zvezi z umorom so nad 1000 ljudi aretirali. V Moskvi stoji vse pod vtisom, da se pričinja strastni, z vsemi sredstvi delujoči teror, ki naj vrže boljševike in ki naj Ukrajino osvobodi. Mnogo vplivnih ljudi je, ki sodijo, da se v Rusiji ne bodo vrnila preje normalne razmere, dokler Nemci ne zasedejo Velike Rusije do Volge, ali pa dokler ne izpraznijo Ukrajine.

Dogodki v Rusiji.

Moskva, 17. julija. Peti splošni sovjetski kongres je odobril zunanjo politiko ljudskih komisarjev. Nato je umoril Blumkin po ukazu levičarskih socialnih revolucionarjev nemškega poslanika grofa Mirbacha. S pomočjo stranke, ki ji je pripadal, je dosegel važno mesto in si je tu prisvojil važne dokumente ter jih deloval vsled zlorabe svoje uradne moči — potvoril. Kot uradnik je prišel v palačo poslanikovo in ga umoril. Istočasno so organizirali vstajo. Vojaki, uporniki in dmoralizirani elementi mornarjev črnomoškega brodograjskega so za hip razorožili če-

te rdeče garde in sovjetske voje. Rebeli so imeli strojne puške, topove in oklopne vozove na razpolago. Po brezuspešnem odporu so socialni revolucionarji odposlali parlamentarce in se nato umaknili. Bežeče smo uspešno zasledovali in jih nad 100 ujeli. Sovjet se bo z zadevo še pečal.

Moskva, 17. julija. Gubernijski izvršni odbor murmanskega ozemlja je vzpričo očitih sovražnosti zveznih čet odredil takoj delno mobilizacijo vseh čet in splošno mobilizacijo topništva in ženijskih čet. Odredil je, da se vsakemu pobere orožje.

Jaroslavl, 17. julija. Tu so protirevolucionarni oficirji umorili 3 boljševike.

Aprovizacija.

Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 19. t. m. od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko.

Sladkor za vkuhanje sadja. Stranke, ki imajo sadne vrtove in ki so vložile prošnje za sladkor za vkuhanje sadja, dobe nakaznice za sladkor v mestni posvetovalnici in sicer: Stranke s črkami A do K dne 19. julija, s črkami L do Ž dne 20. julija. Sladkor se dobi takoj.

Krompir za IX. okraj. Stranke IX. okraja, ki niso pri nobeni ubožni akciji udeležene dobe v petek, dne 19. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti zgodnji krompir. Oddajal se bo na nakazila za mast po naslednjem redu: od 8 do 9 števil, 1 do 200, od 9 do 10 števil, 201 do 400, od 10 do 11 števil, 400 do konca. Stranka ga dobi za vsako osebo 3 kg, kg stane K 1.20; za VIII. okraj. Stranke VIII. okraja, ki niso pri nobeni ubožni akciji udeležene dobe v petek, dne 19. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti zgodnji krompir. Oddajal se bo na nakazila za mast po naslednjem redu: od 2 do 3 števil, 1 do 200, od 3 do 4 števil, 201 do 400, od 4 do 5 števil, 401 do konca. Stranka ga dobi za vsako osebo 3 kg, kg stane K 1.20; za VII. okraj. Stranke VII. okraja, ki niso pri nobeni ubožni akciji udeležene dobe v petek, dne 19. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti zgodnji krompir. Oddajal se bo na nakazila za mast po naslednjem redu: od 8 do 9 števil, 1 do 200, od 9 do 10 števil, 201 do 400, od 10 do 11 števil, 401 do 600, od 2 do 3 števil, 601 do 800, od 3 do 4 števil, 801 do 1000, od 4 do 5 števil, 1001 do konca. Stranka ga dobi za vsako osebo 3 kg, kg stane K 1.20.

Razno.

* Stavka v angleški letalni industriji, se je po poročilu »Daily Express« zelo razširila. Doslej je zastavkalo že 22 tisoč delavcev.

* Prinčeva poroka. V Švici se je poročil grški princ Kristof, najmlajši brat kralja Konstantina, z bogato ameriško vdovo, mrs. Leers. Poroka se je vršila tiho in brez šuma. Prvi mož nove princezinje, ki nosi sedaj ta naslov, ker v Grčiji morganatični zakon ni dovoljen, mr. Leeds, je bil ravnatelj bogatih industrijskih podjetij. Od svoje žene se je dal ločiti in se poročil z ameriško krasotico, miš Lonnie May Stewartovo. Ločil se je tudi od te, in ko je leta 1908 v Parizu umrl, je zapustil svoji prvi soprogi in njenemu sinu 40 milijonov dolarjev. Nova princezinja grškega princa Kristofa ima torej doto 20 milijonov dolarjev. Razen tega ima princezinja še krasna in velika posestva v Londonu in drugod. Stara je 40 let in je imela seve veliko število snubcev, med temi mnogo angleških in francoskih visokih plemenitašev.

* **Predor pod Gibraltarom** (med Špansko in Afriko-Marokom). Iz Madrida poročajo: Kralj je izdal naredbo k pripravi za delo predora pod Gibraltarom. Vse delo bo vodil španski inženir Lugie. Tunel začenja pri mestu Tarita, 24 km od trdnjave Gibraltar.

* **Britske in francoske finančne grupe** so dobile concessije za posušenje močvirij v dolinah reke Strume in Vardarja — poročila »Times« iz Soluna.

* **Gluhonemi — letalci.** »Daily Express« prinaša iz Newyorka naslednje poročilo: V Uniji nameravajo ustanoviti letalski zbor samih gluhonemih. Več izvedencev je po lastnih skušnjah in preiskavah dognalo, da so gluhonemi letalci v višjih zračnih plastih manj dostopni čutom zraknega gibanja ko drugi in bi bili radi tega lahko zelo uporabni kot letalci.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

MOJZES ALI DARVIN?

SOLSKO VPRAŠANJE

SPISAL DR. A. DODEL

CENA 70 VINARJEV

DOBI SE V ZALOŽBI „NAPREJA“

::: V LJUBLJANI :::

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!

Nadomestilo mila

za pranje perila, izborna peneče in prekaša vse dostej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 zavoj, t. j. 5 kilogr. K 12, 1 zavoj za 10 kg 23 K. Preprodajalci dobe popust pri naročbi celega zaboja z 250 kosil. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14. Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18. Roza barve, 1 zavoj 24 kosov K 18. Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. — Izvozno podjetje M. Jünker v Zagrebu 40, Petrina ul. 3/III, tel. 23-27.

Srbenje
Garje
Lišaj
Krase

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL

domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL-PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 3.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri **Paratol delavnice** lekarnarja **Ulmer**, BUDAPEŠTA VII-11., ROZSA UTCA 21.

GORICA
Stalna ulica 2-4

F. Batjel

LJUBLJANA
Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Splošno kreditno društvo

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Hranilne vloge na knjižice in v tekočem računu se obrestujejo po 4 1/2 % od dne vloge do dne dviga. Na razpolago so domači hranilniki.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila se dajejo na hipoteke, zastavna pisma, osebni kredit, vrednostne listine (efekti), predujmi na lombard pod zelo ugodnimi pogoji.

Menice se eskomptujejo po razmerju bančne obrestne mere.

Telefon št. 120.

Cek-konto poštne hranilnice št. 45.156.